

معاونت پژوهش، برنامه‌ریزی و سنجش مهارت

دفتر پژوهش، طرح و برنامه‌ریزی درسی

استاندارد آموزش شغل

اپراتور کنترل جریان گاز

گروه شغلی

پتروشیمی، نفت و گاز

کد ملی آموزش شغل

۳	۱	۳	۴	۳	۰	۲	۳	۰	۲	۰	۰	۰	۰	۱
ISCO-۰۸				سطح مهارت	شناسه گروه			شناسه شغل			شناسه شایستگی			نسخه

۱۱-۳۱-۸۱۳۱۲

تاریخ تدوین استاندارد: ۹۰/۶/۱۵

نظارت بر تدوین محتوا و تصویب : دفتر طرح و برنامه های درسی

کد ملی تعیین شغل / شایستگی: ۸۱۳۱-۱۱

اعضاء کمیسیون تخصصی برنامه ریزی درسی رشته :

حوزه های حرفه ای و تخصصی همکار برای تدوین استاندارد شغل و آموزش :

اداره کل آموزش فنی و حرفه ای استان آذربایجان شرقی

فرآیند اصلاح و بازنگری :

آدرس دفتر طرح و برنامه های درسی :

تهران - خیابان آزادی ، خیابان خوش شمالی ، نبش نصرت ، ساختمان شماره ۲ ، سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور ، شماره ۲۵۹

دورنگار ۶۶۹۴۴۱۱۷   تلفن ۶۶۵۶۹۹۰۰

آدرس الکترونیکی : Barnamehdarci @ yahoo.com

تهیه کنندگان استاندارد شغل / شایستگی

ردیف	نام و نام خانوادگی	آخرین مدرک تحصیلی	رشته تحصیلی	شغل و سمت	سابقه کار مرتبط	آدرس ، تلفن و ایمیل
۱	جلال بابایی	دکترا	مهندسی شیمی - ترموسیتیک	استاد دانشگاه	۶ سال	تلفن ثابت: 3344276/3414 تلفن همراه: ۰۹۱۴۱۰۱۹۶۶۷ ایمیل: g.babayi@gmail.com آدرس: دانشگاه تبریز
۲	حسین حاجیان	کارشناس ارشد	مهندسی شیمی - گاز	پتروشیمی تبریز	۵ سال	تلفن ثابت: ۴۲۰۴۹۷۳ تلفن همراه: ایمیل: H.hajiyani@yahoo.co آدرس: پتروشیمی تبریز - جاده آذر شهر
۳	وحید حسین پور	کارشناس ارشد	مهندسی شیمی - ترموسیتیک	پتروشیمی تبریز	۵ سال	تلفن ثابت: ۴۲۰۴۹۷۳ تلفن همراه: ایمیل: vahid_h4132@yahoo.com آدرس: پتروشیمی تبریز - جاده آذر شهر

تعاریف :

استاندارد شغل :

مشخصات شایستگی ها و توانمندی های مورد نیاز برای عملکرد موثر در محیط کار را گویند در بعضی از موارد استاندارد حرفه ای نیز گفته می شود .

استاندارد آموزش :

نقشه‌ی یادگیری برای رسیدن به شایستگی های موجود در استاندارد شغل .

نام یک شغل :

به مجموعه ای از وظایف و توانمندی های خاص که از یک شخص در سطح مورد نظر انتظار می رود اطلاق می شود .

شرح شغل :

بیانیه ای شامل مهم ترین عناصر یک شغل از قبیل جایگاه یا عنوان شغل ، کارها ارتباط شغل با مشاغل دیگر در یک حوزه شغلی ، مسئولیت ها ، شرایط کاری و استاندارد عملکرد مورد نیاز شغل .

طول دوره آموزش :

حداقل زمان و جلسات مورد نیاز برای رسیدن به اهداف یک استاندارد آموزشی .

ویژگی کارآموز ورودی :

حداقل شایستگی ها و توانایی هایی که از یک کارآموز در هنگام ورود به دوره آموزش انتظار می رود .

ارزشیابی :

فرآیند جمع آوری شواهد و قضاوت در مورد آنکه یک شایستگی بدست آمده است یا خیر ، که شامل سه بخش عملی ، کتبی عملی و اخلاق حرفه ای خواهد بود .

صلاحیت حرفه ای مربیان :

حداقل توانمندی های آموزشی و حرفه ای که از مربیان دوره آموزش استاندارد انتظار می رود .

شایستگی :

توانایی انجام کار در محیط ها و شرایط گوناگون به طور موثر و کارا برابر استاندارد .

دانش :

حداقل مجموعه ای از معلومات نظری و توانمندی های ذهنی لازم برای رسیدن به یک شایستگی یا توانایی . که می تواند شامل علوم پایه (ریاضی ، فیزیک ، شیمی ، زیست شناسی) ، تکنولوژی و زبان فنی باشد .

مهارت :

حداقل هماهنگی بین ذهن و جسم برای رسیدن به یک توانمندی یا شایستگی . معمولاً به مهارت های عملی ارجاع می شود .

نگرش :

مجموعه ای از رفتارهای عاطفی که برای شایستگی در یک کار مورد نیاز است و شامل مهارت های غیر فنی و اخلاق حرفه ای می باشد .

ایمنی :

مواردی است که عدم یا انجام ندادن صحیح آن موجب بروز حوادث و خطرات در محیط کار می شود .

توجهات زیست محیطی :

ملاحظات است که در هر شغل باید رعایت و عمل شود که کمترین آسیب به محیط زیست وارد گردد.

نام شغل :
اپراتور کنترل جریان گاز
شرح شغل
اپراتور کنترل جریان گاز در حوزه ی صنایع شیمیایی بوده و شایستگی هایی از قبیل تجزیه و تحلیل عوامل افت فشار گاز در خطوط لوله، کنترل فشار و جریان شبکه خطوط گاز، بهره برداری از توربوکمپرسورهای ایستگاه های تقویت فشار را عهده دار بوده و این شغل با مهندسین شیمی و گاز شاغل در ایستگاه های تقویت فشار و کارکنان صنعت گاز در زمینه فراوری و انتقال گاز از طریق خطوط لوله در ارتباط است. اپراتور کنترل جریان گاز در ارتباط با رئیس شیفت یا head shift ایستگاه تقویت فشار بوده و در آخرین زنجیره شغلی قرار دارد و بصورت دوره ای با اپراتور بعدی جایگزین می شود.
ویژگی های کارآموز ورودی :
حداقل میزان تحصیلات : کاردانی شیمی ترجیحاً گرایش گاز یا مکانیک سیالات حداقل توانایی جسمی : سلامت کامل جسمانی و روانی مهارت های پیش نیاز این استاندارد : ندارد
طول دوره آموزش :
طول دوره آموزش : ۲۳۰ ساعت - زمان آموزش نظری : ۴۵ ساعت - زمان آموزش عملی : ۱۷۰ ساعت - کارورزی : ۱۵ ساعت - زمان پروژه : - ساعت
بودجه بندی ارزشیابی (به درصد)
آزمون عملی : ۶۵٪ آزمون کتبی عملی : ۲۵٪ اخلاق حرفه ای : ۱۰٪
صلاحیت های حرفه ای مربیان
- دارا بودن حداقل مدرک تحصیلی فوق لیسانس مهندسی شیمی، با ۲ سال سابقه کار در صنعت گاز

* تعریف دقیق استاندارد (اصطلاحی) :

بهره برداری از توربوکمپرسورهای ایستگاه های تقویت فشار و کنترل فشار و جریان شبکه خطوط گاز

* اصطلاح انگلیسی استاندارد (و اصطلاحات مشابه جهانی) :

Operator of Gas Flow Control

* مهم ترین استانداردها و رشته های مرتبط با این استاندارد :

اپراتور ایستگاه کمپرس گاز

اپراتور تکنسین توزیع گاز

* جایگاه استاندارد شغلی از جهت آسیب شناسی و سطح سختی کار :

طبق سند و مرجع	☐ الف : جزو مشاغل عادی و کم آسیب
طبق سند و مرجع	☐ ب : جزو مشاغل نسبتاً سخت
طبق سند و مرجع	☐ ج : جزو مشاغل سخت و زیان آور
	☒ د : نیاز به استعلام از وزارت کار

استاندارد شغل اپراتور کنترل جریان گاز

– شایستگی‌ها

ردیف	توانایی‌ها
۱	تجزیه و تحلیل عوامل افت فشار گاز در خطوط لوله
۲	بهره برداری از توربین گازی در ایستگاه‌های تقویت فشار
۳	کنترل و نظارت مداوم بر شرایط عملیاتی توربین گازی
۴	بهره برداری از کمپرسورهای ایستگاه تقویت فشار
۵	سرویس دهی و نگهداری از ایستگاه‌های تقویت فشار
۶	کنترل فشار شبکه گاز رسانی
۷	کنترل جریان گاز در شبکه گازرسانی
۸	
۹	
۱۰	
۱۱	
۱۲	

استاندارد آموزش اپراتور کنترل جریان گاز

– برگه‌ی تحلیل آموزشی

	زمان آموزش			عنوان توانایی : تجزیه و تحلیل عوامل افت فشار گاز در خطوط لوله
	جمع	عملی	نظری	
	۱۷	۱۲	۵	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
				دانش : - افت فشار در خطوط لوله • انبساط گاز • وجود تلفات اصطکاکی • تغییر در ارتفاع • نوسانات دما • تغییر در جریان - دلایل تقویت فشار گاز - محدوده مبنای طراحی دبی جریان گاز - اصول لوپ نمودن خط لوله - اصول اضافه کردن ایستگاه تقویت فشار - پارامترهای تاثیر گذار جهت انتخاب روش تثبیت فشار • هزینه های سرمایه گذاری و هزینه سوخت • آلودگی محیط زیست • نگهداری • توسعه آتی
- رایانه			۱,۵	
- دیتا پروژکتور				
- لباس کار				
- کلاه ایمنی				
- دستکش			۳۰ دقیقه	
- ماسک			۳۰ دقیقه	
- محافظ گوش			۱	
- کپسول آتش نشانی			۳۰ دقیقه	
			۱	

استاندارد آموزش اپراتور کنترل جریان گاز

– برکهای تحلیل آموزشی

	زمان آموزش			عنوان توانایی : تجزیه و تحلیل عوامل افت فشار گاز در خطوط لوله
	جمع	عملی	نظری	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
		۲ ۲ ۲ ۲ ۲ ۲		<p>مهارت :</p> <ul style="list-style-type: none"> - آنالیز عوامل افت فشار در خطوط لوله - محاسبات طراحی مبنای محدوده دبی جریان گاز و محدوده فشار - تثبیت محدوده فشار در نقطه تحویل - محاسبات مربوط به قطر لوله، دبی و افت فشار - ارزیابی اقتصادی روش های تثبیت محدوده فشار در محل تحویل • لوپ نمودن خط لوله • اضافه کردن ایستگاه تقویت فشار - آنالیز پارامترهای تاثیر گذار در انتخاب نوع تقویت فشار گاز
				<p>نگرش :</p> <ul style="list-style-type: none"> - کاهش هزینه های مربوط به انتقال گاز از طریق خط لوله
				<p>ایمنی و بهداشت :</p> <ul style="list-style-type: none"> - حفاظت فنی پرسنل در برابر خطرات شیمیایی محیط کار با استفاده از لباس مخصوص کار و کلاه ایمنی - توجه به ارگونومی محیط کار - وجود کپسول آتش نشانی در محل کارگاه
				<p>توجهات زیست محیطی :</p> <p>-</p>

استاندارد آموزش اپراتور کنترل جریان گاز

– برگه‌ی تحلیل آموزشی

	زمان آموزش			عنوان توانایی : بهره برداری از توربین گازی در ایستگاه های تقویت فشار
	جمع	عملی	نظری	
	۳۴	۲۸	۶	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
– رایانه			۴۵ دقیقه	دانش : – سیستم مجرای مکش هوا
– دیتا پروژکتور			۴۵ دقیقه	– بخش کمپرسور
– ماکت واحد تقویت فشار گاز			۴۵ دقیقه	– پخشگر
– کمپرسور گریز از مرکز			۴۵ دقیقه	– بخش احتراق
– توربین گازی			۴۵ دقیقه	– بخش توربین
– لباس کار			۴۵ دقیقه	– توربین قدرتی آزاد
– کلاه ایمنی			۴۵ دقیقه	– ابزار دقیق و کنترل آلات
– دستکش			۴۵ دقیقه	– سیستم های کمکی
– ماسک				• سیستم استارت
– محافظ گوش				• سیستم سوخت
– کپسول آتش نشانی				• سیستم هیدرولیک و روغن کاری

استاندارد آموزش اپراتور کنترل جریان گاز

– برگه‌ی تحلیل آموزشی

	زمان آموزش			عنوان توانایی : بهره برداری از توربین گازی در ایستگاه های تقویت فشار
	نظری	عملی	جمع	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
		۴ ۴ ۴ ۴ ۴		<p>مهارت :</p> <ul style="list-style-type: none"> - تمیز کردن سیستم مجرای مکش هوا - تجهیز دستگاه با سیستم ضدیخ در بخش مجرای مکش - تقویت فشار گاز - کنترل کمپرسور توربین بخار - کنترل فرایند بخش احتراق جهت کاهش آلاینده ها <ul style="list-style-type: none"> • تعیین نسبت سوخت به هوا • تعیین دمای بهینه - کنترل روتور های توربین - کنترل توربین قدرتی آزاد
		۴ ۴		<p>نگرش :</p> <ul style="list-style-type: none"> - ایجاد دانش بومی ساخت توربین گازی
				<p>ایمنی و بهداشت :</p> <ul style="list-style-type: none"> - حفاظت فنی پرسنل در برابر خطرات شیمیایی محیط کار با استفاده از لباس مخصوص کار و کلاه ایمنی - وجود کپسول آتش نشانی در محل کارگاه - استفاده از محافظ گوش (طبق استاندارد بهداشت جهانی حد آستانه تحمل شنوایی ۹۰ دسی بل است)
				<p>توجهات زیست محیطی :</p> <ul style="list-style-type: none"> - جلوگیری از نشر آلاینده های NOx و CO حاصل از بخش احتراق توربین گازی به هوا

استاندارد آموزش اپراتور کنترل جریان گاز
- برگه‌ی تحلیل آموزشی

	زمان آموزش			عنوان توانایی : کنترل و نظارت مداوم بر شرایط عملیاتی توربین گازی
	جمع	عملی	نظری	
	۴۳	۳۶	۷	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
<ul style="list-style-type: none"> - رایانه - دیتا پروژکتور - ماکت واحد تقویت فشار گاز - کمپرسور گریز از مرکز - توربین گازی - دماسنج - فشار سنج - صفحه اریفیس - دستگاه آنالیزور گازهای احتراقی - رطوبت سنج محیطی - لباس کار - کلاه ایمنی - دستکش - ماسک 			<ul style="list-style-type: none"> ۱ ۱ ۱ ۱ ۱ ۱ ۱ ۱ ۱ 	دانش : <ul style="list-style-type: none"> - سیستم کنترل توربین گازی • سیستم اندازه گیری سوخت • رایانه - سنسور سرعت های روتور - سنسور دمای گاز خروجی - سنسور لرزش - سنسور دمای یاتاقان - سنسور فشار - سنسور دمای روغن روانکاری

استاندارد آموزش اپراتور کنترل جریان گاز

– برگه‌ی تحلیل آموزشی

	زمان آموزش			عنوان توانایی : کنترل و نظارت مداوم بر شرایط عملیاتی توربین گازی
	جمع	عملی	نظری	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
		۴ ۴ ۴ ۴ ۴ ۴ ۴ ۴		<p>مهارت :</p> <ul style="list-style-type: none"> - تجزیه و تحلیل داده های ارسالی از سنسور به یارانه - محاسبات ضروری برای راهبری توربین گازی در نقطه تنظیم مورد نظر یا Set Point - کنترل توان خروجی توربین گازی از طریق وضعیت یک شیر اندازه گیری سوخت - کنترل سرعت های روتور - کنترل دمای گاز خروجی - کنترل لرزش توربین گازی - کنترل دمای یاتاقان - کنترل فشار - کنترل دمای روغن روانکاری
	نگرش :			
	ابزار دقیق مهندسی و اتوماسیون در صنایع گاز			
	ایمنی و بهداشت :			
	<ul style="list-style-type: none"> - حفاظت فنی پرسنل در برابر خطرات شیمیایی محیط کار با استفاده از لباس مخصوص کار و کلاه ایمنی - توجه به ارگونومی محیط کار - وجود کپسول آتش نشانی در محل کارگاه 			
	توجهات زیست محیطی :			
	- جلوگیری از نشر آلاینده های NOx و CO حاصل از بخش احتراق توربین گازی به هوا			

استاندارد آموزش اپراتور کنترل جریان گاز

– برگه‌ی تحلیل آموزشی

	زمان آموزش			عنوان توانایی : بهره برداری از کمپرسورهای ایستگاه تقویت فشار
	جمع	عملی	نظری	
	۲۲	۱۶	۶	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
– رایانه – دیتا پروژکتور – ماکت واحد تقویت فشار گاز – کمپرسور گریز از مرکز – لباس کار – کلاه ایمنی – دستکش – ماسک – محافظ گوش – کپسول آتش نشانی			۱,۵ ۱,۵ ۱,۵ ۱,۵	دانش : – سه گروه اصلی کمپرسورها • جابجایی مثبت (Positive Displacement) • دینامیکی (Dynamic) • انژکتوری (Injectors) – انواع کمپرسورهای جابجایی مثبت یا جریان متناوب • کمپرسورهای رفت و برگشتی (Reciprocating) • کمپرسورهای چرخشی (Rotary) – انواع کمپرسورهای دینامیکی • کمپرسورهای گریز از مرکز (شعاعی) (Radial Flow or Centrifugal) • کمپرسورهای محوری (Axial Flow) – شاخص های انتخاب نوع کمپرسور • فشار دهش (نسبت فشار) • هد کمپرسور • جریان ورودی • قابلیت اطمینان عملیاتی

استاندارد آموزش اپراتور کنترل جریان گاز

– برگه‌ی تحلیل آموزشی

	زمان آموزش			عنوان توانایی : بهره برداری از کمپرسورهای ایستگاه تقویت فشار
	جمع	عملی	نظری	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
		۲ ۲ ۶ ۶		<p>مهارت :</p> <ul style="list-style-type: none"> - انتخاب نوع کمپرسور مناسب - آنالیز محدوده عملیاتی انواع مختلف کمپرسور بر حسب جریان ورودی و فشار دهش کمپرسور - بهره برداری از کمپرسورهای جابجایی مثبت - بهره برداری از کمپرسورهای دینامیک
				<p>نگرش :</p> <ul style="list-style-type: none"> - کاهش هزینه های مربوط به دستگاه کمپرسور
				<p>ایمنی و بهداشت :</p> <ul style="list-style-type: none"> - حفاظت فنی پرسنل در برابر خطرات شیمیایی محیط کار با استفاده از لباس مخصوص کار و کلاه ایمنی - توجه به ارگونومی محیط کار - وجود کپسول آتش نشانی در محل کارگاه - استفاده از پلاگ گوش جهت جلوگیری از آلودگی صوتی کار کمپرسورها موقع بازدید از سایت (طبق استاندارد بهداشت جهانی حد آستانه تحمل شنوایی ۹۰ دسی بل است)
				<p>توجهات زیست محیطی :</p> <ul style="list-style-type: none"> - جلوگیری از نشت گاز

استاندارد آموزش اپراتور کنترل جریان گاز

– برگه‌ی تحلیل آموزشی

	زمان آموزش			عنوان توانایی :
	جمع	عملی	نظری	سرویس دهی و نگهداری از ایستگاه های تقویت فشار
	۴۶	۳۸	۸	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
– رایانه		۱,۵	دانش :	– نقشه جانمایی (Layout) ایستگاه
– دیتا پروژکتور		۱		– تجهیزات و لوله کشی مشترک در هر ایستگاه کمپرسور گریز از مرکز
– ماکت واحد تقویت فشار گاز		۲		– تجهیزات و تاسیسات موجود جهت راهبری ایستگاه
– لباس کار				• سیستم کاهش فشار گاز جهت گاز مصرفی توربین ها و مصرف کنندگان جانبی(شیرهای فشارشکن و هیترهای لازم)
– کلاه ایمنی				• تاسیسات تولید برق (دیزل ژنراتور یا توربوژنراتور) یا دریافت برق از شبکه سراسری (ترانسفورماتور)
– دستکش				• سیستم تولید هوای فشرده و ابزار دقیق (کمپرسورهای هوا و خشک کن های هوا)
– ماسک				• سیستم کاهش فشار گاز جهت استفاده بجای هوای فشرده
– محافظ گوش				• مبدل های حرارتی (معمولاً هوایی) جهت خنک کاری روغن توربین گاز و کمپرسور
– کپسول آتش نشانی				• تجهیزات لازم جهت ارسال و دریافت pig
				• سیستم مشعل (Flare)
				• چاله سوخت (burn Pit).
		۳۰ دقیقه		– شیر ناحیه مکش
		۳۰ دقیقه		– شیر ناحیه دهش
		۳۰ دقیقه		– شیر بارگیری ایستگاه
		۳۰ دقیقه		– فیلتر گاز سوخت

استاندارد آموزش اپراتور کنترل جریان گاز

– برگه‌ی تحلیل آموزشی

	زمان آموزش			عنوان توانایی : سرویس دهی و نگهداری از ایستگاه های تقویت فشار
	جمع	عملی	نظری	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
			۳۰ دقیقه ۳۰ دقیقه ۳۰ دقیقه	– خط کنار گذر یا Bypass با شیر یک طرفه – شیر اطمینان یا Safety valve – شیر تخلیه یا Purge
	۴ ۴ ۶ ۴ ۴ ۴ ۴ ۴ ۴			مهارت : – آنالیز Layout ایستگاه تقویت فشار گاز – Line up خطوط لوله – راهبری ایستگاه تقویت فشار – پاکسازی و تحت فشار قرار دادن لوله کشی ایستگاه تقویت فشار – مراقبت از کمپرسورها در مقابل مواد آلوده کننده جامد و مایع – پاکسازی کمپرسور با استفاده از شیر تخلیه – آماده سازی کمپرسور برای عملیات – باربرداری کمپرسور در حین راه اندازی یا توقف – جلوگیری از سرج یا تغییر ولتاژ ناگهانی (Surge) کمپرسورهای دینامیکی در حین عملیات
	نگرش : – مدیریت شبکه با بهینه سازی ایستگاه تقویت فشار			

استاندارد آموزش اپراتور کنترل جریان گاز

– برگه‌ی تحلیل آموزشی

	زمان آموزش			عنوان توانایی : سرویس دهی و نگهداری از ایستگاه های تقویت فشار
	جمع	عملی	نظری	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
	ایمنی و بهداشت : – آموزش و اطلاع رسانی (استفاده از علائم ایمنی، پوستره‌های ایمنی، سیستم های انجام کار) – حفاظت فنی پرسنل در برابر خطرات شیمیایی محیط کار با استفاده از لباس مخصوص کار و کلاه ایمنی – توجه به ارگونومی محیط کار – وجود کپسول آتش نشانی در محل کارگاه – استفاده از محافظ گوش (طبق استاندارد بهداشت جهانی حد آستانه تحمل شنوایی ۹۰ دسی بل است)			
	توجهات زیست محیطی : – جلوگیری از پخش آلاینده های NOx و CO در هوا			

استاندارد آموزش اپراتور کنترل جریان گاز

– برگه‌ی تحلیل آموزشی

	زمان آموزش			عنوان توانایی : کنترل فشار شبکه گاز رسانی
	جمع	عملی	نظری	
	۱۹	۱۴	۵	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
<ul style="list-style-type: none"> - رایانه - دیتا پروژکتور - بردون های C شکل - بردون های حلزونی یا Spiral - بردون های مارپیچی یا Helical - لباس کار - کلاه ایمنی - دستکش - ماسک - محافظ گوش - کپسول آتش نشانی 			<ul style="list-style-type: none"> ۳۰ دقیقه ۳۰ دقیقه ۳۰ دقیقه ۱ ۱ ۳۰ دقیقه ۳۰ دقیقه ۳۰ دقیقه 	دانش : <ul style="list-style-type: none"> - واحد اندازه گیری فشار - روش های اندازه گیری فشار <ul style="list-style-type: none"> • مکانیکی • غیر مکانیکی - روش های مکانیکی اندازه گیری فشار <ul style="list-style-type: none"> • مانومترها • فشارسنج های بردون • دیافراگم ها - ساختمان فشار سنج بردون - انواع فشار سنج های بردون <ul style="list-style-type: none"> • بردون های C شکل • بردون های حلزونی یا Spiral • بردون های مارپیچی یا Helical - تکنیک Pulsationn Damper - تکنیک Siphon - تکنیک pig tail

استاندارد آموزش اپراتور کنترل جریان گاز

– برگه‌ی تحلیل آموزشی

	زمان آموزش			عنوان توانایی : کنترل فشار شبکه گاز رسانی
	جمع	عملی	نظری	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
		۲		مهارت : – اندازه گیری میزان فشار و دما در هر نقطه از ایستگاه (ورودی، خروجی و هیترهاو ... – تبدیل واحد مربوط به ابعاد فشاری در سیستم های مختلف مهندسی سنجش فشار – کالیبراسیون سیستم های اندازه گیری فشار – اندازه گیری فشارهای محلی با بوردون های C شکل – انتقال سیگنال نیوماتیک (کاربرد کنترلی) بوردون C شکل – اندازه گیری فشار با استفاده از بوردون حلزونی و ماریپیچی – کاهش نوسانات فشار با استفاده از تکنیک Pulsationn Damper
		۲		نگرش : – سنجش فشار به عنوان یک کمیت مهم در بهره برداری از واحدهای تقویت و تقلیل فشار گاز
		۲		ایمنی و بهداشت : – اخذ پرمیت یا مجوز انجام کار (کالیبراسیون) بوردون گیج در سایت – حفاظت فنی پرسنل در برابر خطرات شیمیایی محیط کار با استفاده از لباس مخصوص کار و کلاه ایمنی – توجه به ارگونومی محیط کار – وجود کپسول آتش نشانی در محل کارگاه
		۲		توجهات زیست محیطی : – جلوگیری از نشت گاز

استاندارد آموزش اپراتور کنترل جریان گاز

– برگه‌ی تحلیل آموزشی

	زمان آموزش			عنوان توانایی : کنترل جریان گاز در شبکه گازرسانی
	جمع	عملی	نظری	
	۲۲	۱۸	۴	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
– رایانه			۳۰ دقیقه	دانش : – صفحه اریفیس (Orifice) – ساختمان اریفیس
– دیتا پروژکتور			۲	• سوراخ گذر سیال • Drain Hole • Vent Hole • Flange • Tag • Tapping
– اریفیس				– انواع اریفیس
– لباس کار				• هم محور یا Concentric • خارج از محور یا Eccentric • قطاعی یا Segmental
– کلاه ایمنی				– مزایا و معایب استفاده از اریفیس در سنجش فلوی سیالات
– دستکش			۳۰ دقیقه	– مفهوم Vena Contracta
– ماسک				
– محافظ گوش				
– کپسول آتش نشانی			۳۰ دقیقه ۳۰ دقیقه	

استاندارد آموزش اپراتور کنترل جریان گاز

– برگه‌ی تحلیل آموزشی

	زمان آموزش			عنوان توانایی : کنترل جریان گاز در شبکه گازرسانی
	جمع	عملی	نظری	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
				<p>مهارت :</p> <ul style="list-style-type: none"> - اندازه گیری دبی عبور گاز - اندازه گیری دبی بودار کننده ها - برآورد قیمت انواع فلومترهای اریفیس، نازل و ونتوری - مقایسه افت فشار انواع فلومترهای اریفیس، نازل و ونتوری - نصب اریفیس در مسیر جریان در لوله ها - نصب ترمینال های فشار سنج (Tapping) اریفیس <ul style="list-style-type: none"> • تعبیه هر دو tapping بر روی دو فلنج اریفیس • تعبیه tap فشار بالادستی به اندازه یک قطر قبل اریفیس و tap فشار پایین دستی به فاصله $\frac{1}{2}$ قطر از ورودی جریان • تعبیه tap فشار بالادستی به فاصله یک قطر لوله قبل از اریفیس و tap فشار پایین دستی در Vena Contracta - تقسیم بندی صفحات اوریفیس از نظر محل و شکل سوراخ گذر سیال - انتخاب صحیح جریان سنج مناسب با توجه به محیط سیال از لحاظ خوردگی، دوفازی بودن، دوغابی بودن، حاوی ذرات جامد و ... - انتخاب اریفیس مناسب با توجه به فاز سیال
		۲ ۲ ۲ ۲ ۲ ۲		
		۲ ۲ ۲		

استاندارد آموزش اپراتور کنترل جریان گاز

– برگه‌ی تحلیل آموزشی

	زمان آموزش			عنوان توانایی : کنترل جریان گاز در شبکه گازرسانی
	جمع	عملی	نظری	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
	<p>نگرش :</p> <ul style="list-style-type: none"> - جریان سنجی با اریفیس، اقتصادی ترین روش فلومتری 			
	<p>ایمنی و بهداشت :</p> <ul style="list-style-type: none"> - اخذ پرمیت یا مجوز انجام کار (کالیبراسیون) در سایت - حفاظت فنی پرسنل در برابر خطرات شیمیایی محیط کار با استفاده از لباس مخصوص کار و کلاه ایمنی - وجود کپسول آتش نشانی در محل کارگاه 			
	<p>توجهات زیست محیطی :</p> <ul style="list-style-type: none"> - 			

استاندارد آموزش اپراتور کنترل جریان گاز

– برگه‌ی تحلیل آموزشی

	زمان آموزش			عنوان توانایی : تهیه گزارش برای سرپرست شیفت واحد (head shift)
	جمع	عملی	نظری	
	۱۰	۸	۴	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
<ul style="list-style-type: none"> - رایانه - دیتا پروژکتور - لباس کار - کلاه ایمنی - دستکش - ماسک - محافظ گوش - کپسول آتش نشانی 			<ul style="list-style-type: none"> ۲ ۲ 	دانش : - اقسام گزارش <ul style="list-style-type: none"> • گزارش کتبی • گزارش شفاهی - معیارهای انتخاب روش مناسب <ul style="list-style-type: none"> • خواست گزارشخواه • هزینه • زمان • امکانات • ثبت و بایگانی

استاندارد آموزش اپراتور کنترل جریان گاز

- برگه‌ی تحلیل آموزشی

	زمان آموزش			عنوان توانایی : تهیه گزارش برای سرپرست شیفت واحد (head shift)
	جمع	عملی	نظری	
	۱۰	۸	۴	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
		۳		مهارت : - تهیه گزارش در مورد انواع کمپرسورهای مورد استفاده در ایستگاه تقویت فشار گاز - تهیه گزارش در مورد توربین های گازی مورد استفاده در ایستگاه تقویت فشار گاز - مقایسه مزایا و معایب اقسام تهیه گزارش - تهیه گزارش یک ایستگاه تقویت فشار
		۳		
		۲		
		۲		
	نگرش :			
	- تهیه گزارش کار برای مسئول زیربط			
	ایمنی و بهداشت :			
	- استفاده از لباس کار در محیط کار در همه حال			
	- توجه به ارگونومی محیط کار			
	- وجود کپسول آتش نشانی در محل کارگاه			
	توجهات زیست محیطی :			
	-			

- برگه استاندارد تجهیزات

ردیف	نام	مشخصات فنی و دقیق	تعداد	توضیحات
۱	رایانه با تجهیزات کامل	CPU Dual Core حداقل ۲ گیگابایت رم	یک دستگاه	
۲	دیتا پروژکتور	اداری	یک دستگاه	
۳	پرینتر	لیزری (سیاه و سفید)	یک دستگاه	
۴	کپسول آتش نشانی	مخصوص کارگاه	یک دستگاه	
۵	کمپرسور	گریز از مرکز	یک دستگاه	
۶	توربین	گازی	یک دستگاه	
۷	ماکت واحد تقویت فشار گاز		یک دستگاه	
۸	جعبه کمک های اولیه	کامل	یک جعبه	
۹	دستگاه تهویه هوا	قادر به تخلیه کامل هوای کارگاه در حداکثر ۲ ساعت		
۱۰				

توجه :

- تجهیزات برای یک کارگاه به ظرفیت ۱۵ نفر در نظر گرفته شود .

– برگه استاندارد مواد

ردیف	نام	مشخصات فنی و دقیق	تعداد	توضیحات
۱	گاز طبیعی	کارگاه مجهز به سیستم لوله کشی گاز شهری فاز صنعتی	بسته به نظر مربی	
۲	ماسک	ضد گاز - معمولی	هر یک کار آموز یک عدد	
۳	روپوش	ضد آتش	هر یک کار آموز یک عدد	
۴	کفش ایمنی	-	هر یک کار آموز یک عدد	
۵	محافظ گوش	پلاگ گوش	هر یک کار آموز یک عدد	
۶				

توجه :

– مواد به ازاء یک نفر و یک کارگاه به ظرفیت ۱۵ نفر محاسبه شود .

- برگه استاندارد ابزار

ردیف	نام	مشخصات فنی و دقیق	تعداد	توضیحات
۱	میز و صندلی	با روکش معمولی	۱ عدد هر نفر	جهت تعیین دمای جریان های خوراک و هوای ورودی و خروجی
۲	دماسنج	تشعشعی	یک عدد برای هر گروه	
۳	فشار سنج	بوردون گیج با محدوده فشار اتمسفریک (یک تا ده بار)	یک عدد برای هر گروه	
۴	فلومتر	اریفیس	یک عدد برای هر گروه	
۵	رطوبت سنج محیطی	تجاری	یک عدد برای هر گروه	
	دستگاه آنالیزور گازهای احتراقی	GC	یک عدد	
۶				
۷				
۸				

توجه:

- ابزار به ازاء هر سه نفر محاسبه شود.

– منابع و نرم افزار های آموزشی (اصلی مورد استفاده در تدوین و آموزش استاندارد)

ردیف	عنوان منبع یا نرم افزار	مؤلف	مترجم	سال نشر	محل نشر	ناشر یا تولید کننده
۱	Pipeline Design & Construction: A Practical Approach, Chapter 4	Mohitpour	-	2003	USA	Amer Society of Mechanical
۲	Instrumentation Reference Book	BOYES, W	-	۲۰۰۲	USA	Butterworth - Heinemann
۳						

– سایر منابع و محتواهای آموزشی (پیشنهادی گروه تدوین استاندارد) علاوه بر منابع اصلی

ردیف	نام کتاب یا جزوه	سال نشر	مؤلف / مؤلفین	مترجم / مترجمین	محل نشر	ناشر	توضیحات
۱	آشنایی با ایستگاه های تقویت فشار انتقال گاز	۱۳۸۷	حسین کاردری	-	تهران	انتشارات شرکت ملی گاز ایران	
۲							
۳							

فهرست سایت های قابل استفاده در آموزش استاندارد

1. www.ebookee.com
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.
- 10.